

WETGEVING EN RECHTSPRAAK FAMILIE(PROCES)RECHT 2017

INSTITUUT VOOR FAMILIERECHT
EN JEUGDRECHT

KU Leuven

Nr. 88

INSTITUUT VOOR FAMILIERECHT

UGent

**WETGEVING EN
RECHTSPRAAK
FAMILIE(PROCES)RECHT 2017**

**Adoptie
Pleegzorg
EOT
Familieprocesrecht**

**Patrick SENA EVE
Gerd VERSCH ELDEN
(eds.)**

Met bijdragen van:
**Geert DECOCK
Patrick SENA EVE
Gerd VERSCH ELDEN
Tom WIJNANT**

intersentia
Antwerpen – Cambridge

Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017
Patrick Senaeve en Gerd Verschelden (eds.)

© 2017 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagillustratie: Roberto Mangosi

ISBN 978-94-000-0881-6
D/2017/7849/119
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INHOUD

VOORWOORD	xvii
LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN EN VERKORT	
AANGEHAALDE WETTEN EN VERORDENINGEN	xix

DEEL I.

DE WET VAN 20 FEBRUARI 2017 TOT WIJZIGING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK, BETREFFENDE DE ADOPTIE

PATRICK SENA EVE	1

HOOFDSTUK I.

SITUERING	3

§ 1. De reactie van de wetgever op de door het Grondwettelijk Hof vastgestelde strijdigheden met de Grondwet	3
§ 2. Nieuwe strijdigheden met de Grondwet vastgesteld	7
A. Overzicht	7
B. Arrest nr. 25/2017 (wettelijk samenwonende broer en adoptiefzus)	8
C. Arrest nr. 95/2017 (feitelijk samenwonende tweelingzussen)	9
§ 3. Tabel – Synoptische tabel van de arresten aangaande adoptie waarbij een schending van de Grondwet werd vastgesteld	10

HOOFDSTUK II.

DE EENPERSOONSADOPTIE DOOR DE VOORMALIGE PARTNER VAN DE MOEDER/VADER VAN HET KIND	13

§ 1. Toepassingsgebied van de nieuwe bijzondere vorm van eenpersoonsadoptie door de voormalige partner	13
§ 2. Bijzondere vereisten voor de nieuwe bijzondere vorm van adoptie door de voormalige partner	14

§ 3.	Toestemmingsvereisten bij de nieuwe bijzondere vorm van eenpersoonsadoptie	19
§ 4.	Soepeler leeftijdsvereiste en vereiste van leeftijdsverschil bij de nieuwe bijzondere vorm van eenpersoonsadoptie	20
§ 5.	Geen verplicht maatschappelijk onderzoek bij de nieuwe bijzondere vorm van eenpersoonsadoptie	20
§ 6.	De rechtsgevolgen van de bijzondere vorm van eenpersoonsadoptie door de voormalige partner	22
	A. De rechtsgevolgen bij volle eenpersoonsadoptie door de voormalige partner	22
	1. Algemeen	22
	2. Familienaam.	23
	3. Ouderlijk gezag en ouderlijke plichten	24
	B. De rechtsgevolgen bij gewone eenpersoonsadoptie door de voormalige partner	24
	1. Algemeen	24
	2. Familienaam.	24
	3. Ouderlijk gezag en ouderlijke plichten	25

HOOFDSTUK III.

DE TOESTEMMINGSVEREIESTE BIJ DE ADOPTIE VAN EEN MINDERJARIG KIND.

§ 1.	Situering van de hervorming: rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en evolutie in de parlementaire behandeling.	27
	A. Het arrest nr. 93/2012 en het oorspronkelijke wetsvoorstel	27
	B. Het arrest nr. 94/2015 en een voorgestelde amendering	28
	C. De reactie van de Raad van State.	29
	D. Wetgevende evolutie: de wet van 5 mei 2014 op het meemoederschap	30
§ 2.	Weigering tot instemming door echtgenoot / wettelijk samenwonende / feitelijk samenwonende / voogd / toeziend voogd.	31
§ 3.	Weigering vanwege de vader of de moeder van het kind tot instemming met de adoptie	31
	A. Hoofddregel: het gemoduleerde vetorecht	31
	B. Uitzonderingsregel	32

C. Noodzaak van een grondig maatschappelijk onderzoek	36
D. Evaluatie.....	38
HOOFDSTUK IV. DE NIEUWE ADOPTIE DOOR DERDEN	43
HOOFDSTUK V. DE NIEUWE ADOPTIE DOOR DE VOORMALIGE PARTNER ...	47
§ 1. Openstelling van de nieuwe adoptie voor de voormalige partner van de adoptant.....	47
§ 2. Gevolgen van een nieuwe gewone adoptie door de voormalige partner	48
A. Nieuwe gewone adoptie na een vorige gewone adoptie	48
B. Nieuwe gewone adoptie na een vorige volle adoptie	48
HOOFDSTUK VI. INWERKINGTREDING EN OVERGANGSRECHT	49
§ 1. Inwerkingtreding	49
§ 2. Overgangsrecht	49
DEEL II. DE WET VAN 19 MAART 2017 TOT INVOERING VAN EEN STATUUT VOOR PLEEGZORGERS	
GEERT DECOCK	51
HOOFDSTUK I. INLEIDING	53
HOOFDSTUK II. DE ORGANISATIE VAN DE PLEEGZORG IN VLAANDEREN....	55
§ 1. Pleegzorg in het decreet van 29 juni 2012.....	55
§ 2. Organisatie van de jeugdhulp volgens het decreet van 12 juli 2013.....	58

HOOFDSTUK III.	
DE TOTSTANDKOMING VAN DE WET VAN 19 MAART 2017	61
HOOFDSTUK IV.	
WIJZIGINGEN VAN HET BURGERLIJK WETBOEK	65
§ 1. Respectieve bevoegdheden van ouders en pleegzorgers	65
A. Poging tot definiëring	65
B. Belangrijke beslissingen	68
C. Dagdagelijkse beslissingen	68
D. Dringende noodzakelijkheid	70
§ 2. De delegatie van bevoegdheden aan de pleegzorgers	70
A. Delegatie bij overeenkomst	70
B. Delegatie door de familierechtbank	72
C. Ouderlijk gezag <i>sensu lato</i>	73
§ 3. Recht op toezicht, informatie, persoonlijk contact	74
§ 4. Beroep op de familierechtbank, in het belang van het kind	75
§ 5. De gezamenlijke uitoefening van de bevoegdheden	76
§ 6. Respect voor de gekozen beginselen	76
§ 7. Einde van de pleegzorg	77
§ 8. Recht op persoonlijk contact van de pleegzorgers na het beëindigen van de pleegzorg	78
HOOFDSTUK V.	
WIJZIGINGEN VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK	79
HOOFDSTUK VI.	
WIJZIGINGEN VAN DE JEUGDWET	81
§ 1. De jeugdrechter krijgt weer burgerlijke bevoegdheid	81
§ 2. De primauteit van de jeugdbeschermingsmaatregel	84
§ 3. Het aanhangig maken van de burgerlijke vordering	86
§ 4. Het einde van de jeugdbeschermingsmaatregel	87
HOOFDSTUK VII.	
EVALUATIE	89

DEEL III.**DE WIJZIGINGEN INZAKE FAMILIERECHT EN INZAKE
FAMILIEPROCEDURERECHT DOOR DE WET VAN 6 JULI 2017
(WET POTPOURRI V)**

PATRICK SENAËVE	93
HOOFDSTUK I.	
ALGEMEEN	95
§ 1. Situering van de wet van 6 juli 2017 (Wet Potpourri V)	95
§ 2. Inwerkingtreding	96
HOOFDSTUK II.	
DE WIJZIGINGEN INZAKE BEVOEGDHEID	97
§ 1. Wijzigingen inzake volstreckte [materiële] bevoegdheid	97
A. Situering	97
B. Procedures inzake Belgische nationaliteit	97
C. De aanstelling van een voogd <i>ad hoc</i> in afstammings- zaken	99
D. De bevoegdheid inzake erkenning van buitenlandse akten en buitenlandse gerechtelijke beslissingen	100
E. De bevoegdheid inzake onderhoudsvorderingen die betrekking hebben op het leefloon	102
F. Het overgangsrecht inzake de gewijzigde volstreckte bevoegdheidsbepalingen	107
1. [Horizontale] bevoegdheidsoverdrachten binnen de rechtbank van eerste aanleg	107
2. Verticale bevoegdheidsoverdrachten tussen familierechtbank / voorzitter en vrederechter	109
§ 2. Wijzigingen inzake territoriale bevoegdheid	109
A. Aangaande de bevoegdheid van de eerder gevatte familierechtbank	109
B. Aangaande de mogelijkheid tot doorverwijzing naar een andere familierechtbank	112
1. Situering van de problematiek	112
2. Ongewijzigd artikel 629 <i>bis</i> , § 7, eerste lid Ger.W.: doorverwijzing van het dossier naar de familie- rechtbank van een ander arrondissement indien het belang van het kind dit vereist	113

a.	113
b. Voorbeelden van doorverwijzing in het belang van het kind.	116
c. Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 25 februari 2016.	116
d. Overdracht van het volledige familiedossier.	118
3. Door de Wet Potpourri V gewijzigd artikel 629 <i>bis</i> , § 7, tweede lid Ger.W.: doorverwijzing van de zaak naar de familierechtbank waar een jeugddossier werd samengesteld of in het kader van een goede rechtsbedeling.	119
a. Onduidelijkheid van de oorspronkelijke tekst van artikel 629 <i>bis</i> , § 7, tweede lid Ger.W.	119
b. De doorverwijzing van de zaak naar de familierechtbank waar een jeugddossier werd samengesteld.	120
c. De doorverwijzing van de zaak op grond van de goede rechtsbedeling.	121
d. Gemeenschappelijke regels bij de doorverwijzing krachtens artikel 629 <i>bis</i> , § 7, tweede lid Ger.W.	121
4. Gemeenschappelijke bepalingen bij alle beslissingen tot doorverwijzing.	122
C. Aangaande vorderingen tot vaststelling en tot betwisting van de afstamming.	123
D. Aangaande de vorderingen m.b.t. de Belgische nationaliteit.	126
E. Aangaande vorderingen tot erkenning van het statuut van staatloze.	127
F. Het overgangsrecht inzake de gewijzigde territoriale bevoegdheidsbepalingen.	128

HOOFDSTUK III.

DE MOGELIJKHEID VOOR DE FAMILIEKAMERS EN JEUGDKAMERS VAN HET HOF VAN BEROEP OM ZITTING TE HOUDEN IN EEN ANDERE PROVINCIE VAN HET RECHTSGEBIED.	129

HOOFDSTUK IV.	
WIJZIGINGEN INZAKE DE ECHTSCHEIDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING	131
§ 1. De voorlopig bindende kracht van en het verkrijgen van een voorlopige titel voor de voorafgaande overeenkom- sten	131
A. Situatie sinds de inwerkingtreding van de wet van 8 mei 2014	131
B. Het herstel van artikel 1294 <i>bis</i> Ger.W. door de wet van 6 juli 2017.	132
1. Algemeen	132
2. De voorlopig bindende kracht van de vooraf- gaande overeenkomsten	133
3. Het verkrijgen van een voorlopige titel voor de in een onderhandse akte opgenomen voorafgaande overeenkomsten	137
4. Overgangsrecht	138
§ 2. Louter formele wijziging aangaande de rechtspleging	138
HOOFDSTUK V.	
WIJZIGINGEN INZAKE ADOPTIE.	141
§ 1. Wijzigingen aangaande de toestemming te geven bij adoptie van een kind onder <i>kafala</i>	141
A. Materieel recht	141
B. Internationaal privaatrecht	146
§ 2. Wijzigingen aangaande de naam van het adoptief kind bij gewone adoptie.	147
A. De naam van het adoptief kind na gewone adoptie door de echtgenoot/samenwonende partner/voorma- lige partner	147
1. Situatie vóór de wet van 8 mei 2014	147
2. Situatie na de inwerkingtreding van de wet van 8 mei 2014.	148
3. Situatie sinds de inwerkingtreding van de wet van 6 juli 2017	149
B. De naam van het adoptief kind bij een tweede of volgende gewone adoptie door dezelfde adoptanten	151

§ 3.	Wijzigingsbepalingen aangaande de adoptie in Titel 2 van de Wet Potpourri V.	153
A.	Voorafgaande toelichting – inwerkingtreding van de wijzigingsbepalingen.	153
B.	Totstandkoming van adopties die de interlandelijke overbrenging van een kind onderstellen – Verbod op voorafgaande contacten	153
C.	Samenloop tussen een procedure tot erkenning van een buitenlandse adoptie en een procedure tot het uitspreken van een adoptie	154
D.	Bij het verzoekschrift tot adoptie verplicht neer te leggen stukken.	155
E.	Bezorgen van een afschrift van het verzoekschrift tot adoptie aan de federale centrale autoriteit.	155
F.	Bezorgen van een afschrift van elk vonnis inzake adoptie aan de federale centrale autoriteit.	156

HOOFDSTUK VI.

WIJZIGING INZAKE DE AANVAARDING OF DE VERWERPING VAN EEN NALATENSCHAP NAMENS EEN MINDERJARIGE	159

HOOFDSTUK VII.

WIJZIGINGEN INZAKE DE RECHTSPLEGING	161

§ 1.	De bevestiging van de aard van de rechtspleging bij de spoedeisend geachte vorderingen en van de voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden	161
A.	Overzicht van de problematiek	161
B.	De bevestiging door de wet van 6 juli 2017	165
C.	Conclusie	166
§ 2.	De termijn voor het ontvangen van het verslag van het maatschappelijk onderzoek	168
§ 3.	Louter formele tekstaanpassingen	169
A.	Artikel 301 BW	169
B.	Artikel 1253 <i>ter</i> /3, § 2 Ger.W.	169
C.	Artikel 1254, § 5 Ger.W.	170
D.	Artikel 1390 <i>bis</i> Ger.W.	171

DEEL IV.	
RELITIGATIE NA ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING (2011-2017)	
GERD VERSCHULDEN	173
HOOFDSTUK I.	
INLEIDING	175
§ 1. Opzet en afbakening van het onderzoek.	175
§ 2. Empirisch-juridische studie van EOT-overeenkomsten	176
§ 3. Plan.	177
HOOFDSTUK II.	
PROCEDURES MET BETREKKING TOT BEDINGEN UIT DE REGELINGSAKTE	179
§ 1. Lot van in de regelingsakte niet opgenomen goederen en schulden.	179
A. Aanvullende verdeling in zaken waarin geen bezem- clausule werd opgenomen	180
B. Toepassing van bezemclausules	181
1. Activa	181
2. Passiva.	184
§ 2. Uitonverdeeldheidstreding	185
§ 3. Gebruik van de naam van de ex-echtgenoot.	185
§ 4. Collectieve schuldenregeling	186
§ 5. Vordering tot ontbinding	187
§ 6. Vordering tot nietigverklaring	188
A. Cassatierechtspraak	188
1. Dwaling en (gewone) benadeling.	188
2. Gekwalificeerde benadeling	191
3. Belang van de kwalificatie als werkelijke dading?	192
B. Rechtspraak van de feitenrechters.	197
1. Dwaling.	197
2. Gekwalificeerde benadeling	197
3. Nietige/herroepbare schenkingsconstructie.	199
§ 7. Aansprakelijkheidsvorderingen tegen de notaris.	200
§ 8. Dading na de regelingsakte	202

HOOFDSTUK III.	
PROCEDURES MET BETREKKING TOT BEDINGEN UIT	
DE FAMILIERECHTELIJKE OVEREENKOMST	203
§ 1. Geschillen rond de regeling inzake ouderlijk gezag, verblijf en recht op persoonlijk contact	203
A. Cassatierechtspraak	204
B. Rechtspraak van de feitenrechters	205
§ 2. Geschillen rond de regeling inzake kinderalimentatie	206
A. Vorderingen tot wijziging van de overeengekomen bijdrage	210
1. Nieuwe omstandigheden	210
a. Gewijzigd verblijf van de kinderen	210
b. Studies van de kinderen	211
c. Kostendelend samenwonen van een ouder	212
2. Buiten de wil van de partijen	212
3. Conventioneel soepeler wijzigingscriterium	213
4. Motivering van de wijzigingsbeslissing	213
5. Horen van de kinderen	215
6. Zakgeld	215
B. Misdrijf familieverlating na wanbetaling	215
§ 3. Geschillen rond de regeling inzake alimentatie voor de ex-echtgenoot	216
A. Vorderingen tot wijziging van de bedongen uitkering	216
1. Van “gebetonneerde” onwizigbaarheid naar princiële wizigbaarheid	216
2. Verschillende regeling naargelang de vooraf- gaande overeenkomsten vóór of na 1 september 2007 werden ondertekend	217
B. Belastbaarheid van de ontvangen uitkeringen	218
C. Interpretatieproblemen bij vervalclausules	219
D. Reductie of afschaffing wegens rechtsmisbruik	220
1. Cassatierechtspraak	220
a. Mogelijke toepassing van rechtsmisbruik bij de opeising van persoonlijk onderhoudsgeld na EOT	220
b. Afwezigheid van welbepaalde grenzen bij de reductie van de bedongen uitkering	222
2. Rechtspraak van de feitenrechters	223

HOOFDSTUK IV.	
BESLUITEN.	229
§ 1. Enkele conclusies aan de hand van een zeer fragmentair rechtspraakoverzicht	229
§ 2. Nood aan empirisch-juridisch wetenschappelijk onderzoek rond relitigatie tussen ex-echtgenoten na EOT, ter optimalisering van de bedingen in de voorafgaande overeenkomsten.	230
DEEL V.	
VAN FAMILIERECHTELIJKE OVEREENKOMST TOT UITVOERBARE TITEL: AFWEGING VAN DIVERSE WEGEN EN KOSTEN	
TOM WIJNANT	235
HOOFDSTUK I.	
INLEIDING: DE TOENEMENDE AANDACHT VOOR DE BUITENGERECHTELIJKE OPLOSSING VAN FAMILIERECHTELIJKE GESCHILLEN	237
HOOFDSTUK II.	
UITVOERBAARHEID VAN AKKOORDEN DIE TOT STAND KOMEN NA BEMIDDELING.	243
§ 1. Inleiding: de essentie van bemiddeling in de huidige juridische context	243
§ 2. Van bemiddeling tot uitvoerbare titel: overzicht van aandachtspunten, te volgen stappen en bijhorende kosten	249
A. Van aanvang van de bemiddeling tot bemiddeld akkoord	249
1. Aandachtspunten voor en tijdens de bemiddeling met het oog op homologatie	249
2. Overzicht van de kosten van de bemiddeling	253
B. Van bemiddeld akkoord tot homologatievonnis.	256
1. Het belang en de waarde van het homologatievonnis	256

2. Het verzoek om de homologatieprocedure op te starten	257
3. Aandachtspunten in het licht van de controle door de homologatierechter	263
4. Overzicht van de kosten die met het homologatievonnis gepaard gaan	275
C. Van bemiddeld akkoord tot notariële akte	281

HOOFDSTUK III.

UITVOERBAARHEID VAN OVEREENKOMSTEN DIE TOT STAND KOMEN BUITEN DE CONTEXT VAN BEMIDDELING.	285

§ 1. De minnelijke schikking binnen de familierechtbank.	286
A. Algemene duiding van de minnelijke schikking in familiezaken	286
B. Schikking door de kamer voor minnelijke schikking of de familiekamer: afweging van de verschillende mogelijkheden.	291
C. Kosten verbonden aan de uitvoerbare titel die uit de minnelijke schikking voortkomt	297
§ 2. Overeenkomsten zonder tussenkomst van de schikkende rechter	303

HOOFDSTUK IV.

SUMMIER OVERZICHT VAN UITVOERBARE THEMATISCHE OVEREENKOMSTEN.	309

§ 1. De voorafgaande overeenkomsten in de EOT-procedure . . .	309
§ 2. Homologatie van akkoorden betreffende voorlopige maatregelen in de EOO-procedure	312
§ 3. Ouderschapsovereenkomsten tussen niet-samenlevende ouders.	312
§ 4. Overeenkomsten betreffende pleegzorg	313
A. Overeenkomst inzake contact	314
B. Overeenkomst tot delegatie van bevoegdheden.	315
§ 5. Overeenkomsten betreffende bepaalde spoedeisend geachte familiale geschillen	316

HOOFDSTUK V.

CONCLUSIE	317

VOORWOORD

De professoren Patrick SENAËVE (*Instituut voor Familierecht en Jeugdrecht, KU Leuven*) en Gerd VERSCHULDEN (*Instituut voor Familierecht, UGent*) hebben het initiatief genomen om samen studienamiddagen te organiseren over recente wetgeving en rechtspraak aangaande familierecht en familieprocesrecht. Deze studienamiddagen vonden plaats onder de noemer *Recente wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht* op 7 juni 2017 in Leuven en op 15 juni 2017 in Gent; ze waren telkens ook online te volgen via *livestream*. Met meer dan 300 deelnemers oversteeg de belangstelling de verwachtingen van de organisatoren. Het boek dat voorligt, is het verslagboek van deze studienamiddagen, waarin ook de vragen van de deelnemers zijn verwerkt.

In Deel I bespreekt Patrick SENAËVE de wet van 20 februari 2017, die, gevolg gevend aan meerdere arresten van het Grondwettelijk Hof, diverse belangrijke wijzigingen in het interne materiële adoptierecht doorvoerde, met als belangrijkste de invoering van de rechtsfiguur van adoptie door de voormalige partner.

Na jarenlange parlementaire voorbereiding werd op 19 maart 2017 de wet tot invoering van een statuut voor pleegzorgers afgekondigd. Voor het eerst is er een civielrechtelijk statuut voor de personen die als pleegzorgers optreden en worden de respectieve prerogatieven van ouders en pleegzorgers afgebakend. Deze wet zorgde ook voor een overheveling van een bevoegdheid van de familierechtbank naar de jeugdrechtbank: deze laatste kan, zelfs ambtshalve, uitspraak doen over alle maatregelen inzake ouderlijk gezag en verblijf voor zover deze samenhangen met bevolen jeugdbeschermingsmaatregelen. Mr. Geert DECOCK analyseert in Deel II de innovaties die deze wet sinds 1 september 2017 heeft meegebracht.

De wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie, beter bekend als “Wet Potpourri V”, bevat heel wat nieuwigheden inzake familie(proces)recht, die op

3 augustus 2017 in werking getreden zijn. Zij worden in Deel III besproken door Patrick SENAËVE.

Ex-echtgenoten die door onderlinge toestemming uit de echt gescheiden zijn, worden na hun echtscheiding nog vaak geconfronteerd met tal van problemen die ze aan de familierechtbank voorleggen. In Deel IV analyseert Gerd VERSCHELDEN dit contentieus uit de periode 2011-2017 vanuit het perspectief van (suggesties voor) een adequatere libellering van bedingen in de regelingsakte en de familierechtelijke overeenkomst.

Familieleden die hun geschil hebben beëindigd door middel van een overeenkomst, vragen zich soms af hoe zij dit akkoord uitvoerbare kracht kunnen geven. Er blijken verrassend veel mogelijkheden te bestaan om een familierechtelijke overeenkomst uitvoerbaar te maken, met sterk verschillende kosten. In Deel V brengt drs. Tom WIJNANT al deze wegen in kaart en verduidelijkt hij ook in detail de kosten.

Met deze publicatie beogen wij een verhelderende stand van zaken en kritische reflectie te bieden op alle behandelde thema's. Dit verslagboek had nooit zo goed kunnen inspelen op de vragen en noden van de rechtspractici zonder de nuttige inbreng van heel wat magistraten, die overigens ook talrijk aanwezig waren op de studienamiddagen. Zij hebben ons onuitgegeven vonnissen en arresten bezorgd, hebben zelf vragen voorgelegd of hebben met de auteurs nuttig gereflecteerd over probleempunten. Wij wensen hen hiervoor uitdrukkelijk te bedanken. Deze wisselwerking tussen de academische wereld en de rechtspraak heeft andermaal vruchten afgeworpen.

De stof werd bijgehouden tot 15 juli 2017.

Patrick SENAËVE
Gerd VERSCHELDEN

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN EN VERKORT AANGEHAALDE WETTEN EN VERORDENINGEN*

ACT	Afdeling Continuïteit en Toegang (ressortierend onder het Agentschap Jongerenwelzijn)
ADR	<i>Alternative dispute resolution</i>
BS	Belgisch Staatsblad
BW	Burgerlijk Wetboek
CBJ	Comité voor Bijzondere Jeugdzorg (thans afgeschaft)
Cons.W.	Consulair Wetboek (wet van 21 december 2013)
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens (Straatsburgse Hof)
EOT	Echtscheiding door onderlinge toestemming
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (4 november 1950 – Raad van Europa)
Fk.	Familiekamer
Ger.W.	Gerechtigd Wetboek
GV	Gemandateerde voorziening
Gw.	Grondwet
GwH	Grondwettelijk Hof
IVBPR	Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten – 19 december 1966 (= BUPO-Verdrag – VN)
IVRK	VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind – 20 november 1989
i.w.tr.	inwerkingtreding

* Voor de lijst van de afkortingen van de juridische tijdschriften, zie *Juridische verwijzingen en afkortingen* (Interuniversitaire Commissie Juridische verwijzingen en Afkortingen), Mechelen, Wolters Kluwer, 6de ed., 2015.

Jeugdwet	Wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade – 8 april 1965
Jk.	Jeugdkamer
jo.	<i>juncto</i> (= samengelezen met)
KB	Koninklijk Besluit
KFBN	Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
KMS	Kamer voor minnelijke schikking
MBV-wet	Wet betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten – 6 juli 2007
MOF	Als misdrijf omschreven feit (in het kader van de jeugdbescherming)
OCJ	Ondersteuningscentrum jeugdzorg
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O.M.	Openbaar Ministerie (= parket van de procureur des Konings)
OVB	Orde van Vlaamse Balies
PEC	Provinciale evaluatiecommissie (in de sector van de gehandicaptenzorg – thans voor minderjarigen vervangen)
resp.	respectievelijk
Sv.	Wetboek van Strafvordering
Sw.	Strafwetboek
VK	Vertrouwenscentrum kindermishandeling
VOS	Verontrustende situatie (in het kader van de jeugdhulp)
Vreemdelingenwet	Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen – 15 december 1980
WBN	Wetboek van de Belgische nationaliteit (wet van 28 juni 1984)
Wet Pleegzorg	Wet tot wijziging van de wetgeving tot invoering van een statuut voor pleegzorgers – 19 maart 2017

Wet Potpourri V	Wet houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie (wet van 6 juli 2017)
WFJRb	Wet betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank – 30 juli 2013
WIB	Wetboek van de Inkomstenbelastingen
WIPR	Wetboek van Internationaal Privaatrecht (wet van 16 juli 2004)

